

**«Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΕΙΣ ΤΟΝ ΟΛΟΝ
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ.
ΑΝΑΒΙΩΣΙΣ ΤΟΥ ΘΕΣΜΟΥ ΤΩΝ ΔΙΑΚΟΝΙΣΣΩΝ»**

**ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΧΑΛΚΙΔΟΣ
ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ**

Εισήγησις ενώπιον τῆς σεπτῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τὴν 8ην Ὀκτωβρίου 2004.

ΧΑΛΚΙΔΑ 2004

A. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΩΣ ΣΩΜΑΤΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ

Ἡ Ἐκκλησία ἀποτελεῖ τὸ μέγα μυστήριον τῆς ἐν Χριστῷ σωτηρίας καὶ ὡς κέντρον τῆς ἔχει τὴν ἐνανθρώπησιν τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ. Διὰ τῆς Ἐκκλησίας τελεσιουργεῖται, πάντοτε, νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας, τὸ ὑπὸ τῆς Ἁγίας Τριάδος ἐκπονηθὲν καὶ πραγματοποιηθὲν, «δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν»^[3] «μέγα μυστήριον τῆς εὐσεβείας»^[4] καὶ φανεροῦται ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ εἰς τὸν κόσμον.

Ἡ πραγμάτωσις τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ ἐγκαινιάζεται ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ διὰ τῆς Ἐκκλησίας, ὡς ἱστορικῷ σώματος τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸ ὅποῖον συσσωματοῦνται ὡς μέλη πάντες οἱ πιστοὶ καὶ ὡς τοιοῦτοι ἀπαρτίζουν τὸν λαόν τοῦ Θεοῦ. Παραστατικώτατα ὁ θεῖος Απόστολος περιγράφει, τὴν ἁγίαν Ἐκκλησίαν ὡς σῶμα Χριστοῦ^[5]. Παραβάλλεται, τοιουτοτρόπως, ὁ θεανθρώπινος ἐκκλησιαστικὸς ὀργανισμὸς μετ' ἐκεῖνον τοῦ σώματος. Γράφει: «ἀδελφοί, ὑμεῖς ἐστε σῶμα Χριστοῦ καὶ μέλη ἐκ μέρους». Καὶ «καθ' ἕνα (γὰρ) τὸ σῶμα ἐν ἐστὶ καὶ μέλη ἔχει πολλά, πάντα δὲ τὰ μέλη τοῦ σώματος τοῦ ἑνός, πολλά ὄντα, ἐν ἐστὶ σῶμα, οὕτω καὶ ὁ Χριστός· καὶ γὰρ ἐν ἐνὶ Πνεύματι ἡμεῖς πάντες εἰς ἓν σῶμα ἐβαπτίσθημεν, εἴτε Ἰουδαῖοι εἴτε Ἕλληνες, εἴτε δούλοι εἴτε ἐλεύθεροι, καὶ πάντες εἰς ἓν Πνεῦμα ἐποτίσθημεν· καὶ γὰρ τὸ σῶμα οὐκ ἐστὶν ἐν μέλος, ἀλλὰ πολλά. Ἐάν εἴπῃ ὁ πούς, ὅτι οὐκ εἰμὶ χεῖρ, οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος, οὐ παρὰ τοῦτο οὐκ ἐστὶν ἐκ τοῦ σώματος; καὶ ἐάν εἴπῃ τὸ οὖς, ὅτι οὐκ εἰμὶ ὀφθαλμός, οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος, οὐ παρὰ τοῦτο οὐκ ἐστὶν ἐκ τοῦ σώματος; εἰ ὅλον τὸ σῶμα ὀφθαλμός, ποῦ ἡ ἀκοή; εἰ ὅλον ἀκοή, ποῦ ἡ ὄσφρησις; νυνὶ δὲ ὁ Θεὸς ἔθετο τὰ μέλη ἐν ἕκαστον αὐτῶν ἐν τῷ σώματι καθὼς ἠθέλησεν. εἰ δὲ ἦν τὰ πάντα ἐν μέλος, ποῦ τὸ σῶμα; νῦν δὲ πολλά μὲν μέλη, ἐν δὲ σῶμα. οὐ δύναται δὲ ὀφθαλμός εἰπεῖν τῇ χειρὶ χρεῖαν σου οὐκ ἔχω· ἢ πάλιν ἡ κεφαλὴ τοῖς ποσὶ χρεῖαν ὑμῶν οὐκ ἔχω. ἀλλὰ πολλῶ μᾶλλον τὰ δοκοῦντα μέλη τοῦ σώματος ἀσθενέστερα ὑπάρχειν ἀναγκαῖα ἐστὶ, καὶ ἃ δοκοῦμεν ἀτιμότερα εἶναι τοῦ σώματος, τούτοις τιμὴν περισσοτέραν περιτίθεμεν, καὶ τὰ ἀσχήμονα ἡμῶν εὐσχημοσύνην περισσοτέραν ἔχει· τὰ δὲ εὐσχήμονα ἡμῶν οὐ χρεῖαν ἔχει. ἀλλ' ὁ Θεὸς συνεκέρασε τὸ σῶμα, τῷ ὑστεροῦντι περισσοτέραν δούς τιμὴν, ἵνα μὴ ἡ σχίσμα ἐν τῷ σώματι, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ ὑπὲρ ἀλλήλων μεριμῶσι τὰ μέλη· καὶ εἴτε πάσχει ἐν μέλος, συμπάσχει πάντα τὰ μέλη, εἴτε δοξάζεται ἐν μέλος, συγχαίρει πάντα τὰ μέλη».^[6]

Ἐκ τούτων σαφῶς συνάγεται ὅτι ὁ κάθε πιστός, ἄνδρας ἢ γυναῖκα, ἔχει τὴν θέσιν τοῦ καὶ τὴν λειτουργίαν τοῦ ἐντός τοῦ σώματος καὶ πρέπει, ὡς ἠλεημένος παρὰ Κυρίου, ἐν εὐγνωμοσύνῃ νὰ ἀποδέχεται αὐτὴν καὶ νὰ ἀγρυπνῇ, ὥστε νὰ παραμένῃ, ἐν ἀγάπῃ καὶ ὑπακοῇ, συνδεδεμένος μετ' τὴν θείαν κεφαλὴν, ἀλλὰ νὰ ἀλληλοπεριχωρεῖται καὶ μετ' τοὺς ἀδελφούς του, οἱ ὅποιοι, διὰ «τοῦ λουτροῦ τῆς παλιγγενεσίας»^[7] ἀποτελοῦν μέλη τοῦ ἰδίου μυστικοῦ σώματος. Εἶναι μέρος τὸ ὅποῖον ἀνήκει εἰς τὸ ὅλον καὶ συντελεῖ εἰς τὸ ὅλον. Ὅτι ἀκόμη πρέπει νὰ τιμᾷ τὸ σῶμα, νὰ εἶναι εὐχαριστημένος μετ' ὅσα τοῦ ἐδωρήθησαν ὑπὸ τῆς θείας χάριτος, νὰ ἀγωνίζεται διὰ τὴν ἀξιοποίησίν των, νὰ μὴν ἐπιθυμῇ τὰ τοῦ ἐτέρου, μετὰ τοῦ ὁποῦ μάλιστα ὀφείλει, κατὰ τὸ πρότυπον τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος, νὰ συγχαίρῃ ἢ νὰ συμπάσχει.

Ἐάν, ἀντιθέτως, τις κατέχεται ὑπὸ πικροῦ ζήλου καὶ φθόνου καὶ ἐριθείας, ἀρνεῖται νὰ λειτουργήσῃ ὡς μέλος τοῦ σώματος, ἐπιβουλεύεται ἢ ὑποτιμᾷ τὰ ἄλλα μέλη, τότε θέτει τὸν ἑαυτόν του εἰς τὸν μέγα κίνδυνον τῆς κατ' ἐξοχὴν ἁμαρτίας, ἥτοι τοῦ χωρισμοῦ ἐκ τοῦ σώματος καὶ τῆς ἀφανείας, τὴν ὁποίαν προσπορίζει ἡ βλασφημία κατὰ τοῦ τὰ πάντα χορηγοῦντος καὶ εἰς ἐνότητα τοὺς πάντας καλοῦντος ἁγίου Πνεύματος. Διότι «πάντα ταῦτα ἐνεργεῖ τὸ ἐν καὶ τὸ αὐτὸ πνεῦμα, διαιροῦν ἰδίᾳ ἐκάστῳ καθὼς βούλεται».^[8]

«Πάντα χορηγεῖ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον.....»^[9] καὶ κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε διὰ τοῦ πλήθους καὶ τῆς ποικιλίας τῶν θείων δωρημάτων νὰ μὴν καταλύεται ἡ ἰσοτιμία τῶν μελῶν, ἀλλὰ νὰ καλλιεργῆται τὸ μείζον χάρισμα τῆς

ἀγάπης καί νά προάγεται ἡ πολυπόθητος ἐνότης τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία εἶναι μυστηριακή καί ὀργανική καί ὄχι μία ἐξωτερική καί προσωρινή συγκόλλησις αὐτονόμων μονάδων.

«Ὁ Θεός ἔθετο ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ πρῶτον ἀποστόλους, δεύτερον προφήτας, τρίτον διδασκάλους, ἔπειτα δυνάμεις, εἶτα χαρίσματα ἰαμάτων, ἀντιλήψεις, κυβερνήσεις, γένη γλωσσῶν. μή πάντες ἀπόστολοι; μή πάντες προφῆται; μή πάντες διδάσκαλοι; μή πάντες δυνάμεις; μή πάντες χαρίσματα ἔχουσιν ἰαμάτων; μή πάντες γλώσσαις λαλοῦσι; μή πάντες διερμηνεύουσι; ζηλοῦτε δέ τὰ χαρίσματα τὰ κρείττονα καί ἔτι καθ' ὑπερβολήν ὁδόν ὑμῖν δείκνυμι».[10] Καί εἰς τό χωρίον τοῦτο ἀποκαλύπτεται καί πάλιν ἡ ἰσοτιμία ὅλων τῶν μελῶν τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Σώματος. Καί τῶν λαϊκῶν καί τῶν κληρικῶν.

Ἡ διάκρισις ἄλλωστε μεταξύ ποιμένων καί ποιμενομένων εἶναι δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους, διότι, ὅπως λέγει ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, ἐνώπιον τοῦ Χριστοῦ εἴμεθα πάντες ποιμενόμενοι. «Εἶπον γάρ πολλάκις πρὸς τὴν ὑμετέραν ἀγάπην, ὅτι πρόβατα καί ποιμένες πρὸς τὴν ἀνθρώπων εἰσιν διάκρισιν, πρὸς δὲ τὸν Χριστόν πάντες πρόβατα. Καί γάρ οἱ ποιμαίνοντες καί οἱ ποιμαινόμενοι ὑφ' ἐνός τοῦ ἄνω ποιμένος ποιμαίνονται»[11]. «Οὐδέ γάρ ἐγὼ ὁ ἀπόστολος σοῦ τι πλέον ἔχω κατὰ τοῦτο, φησί· καί γάρ σύ σῶμα εἶ καθάπερ ἐγώ, καί ἐγὼ καθάπερ σύ καί τὴν αὐτὴν ἅπαντες ἔχομεν κεφαλὴν, καί τὰς αὐτάς ἐλύσαμεν ὠδῖνας· διό καί τό αὐτό σῶμα ἐσμεν...»[12] Καί τοὺς κληρικούς ὁ Θεός ἔθεσε ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ. Ὑπάρχομεν, διότι ὑφίσταται ἡ Ἐκκλησία.

Ὅλοι ἐμεῖς καί οἱ Ἐπίσκοποι ἀκόμη οὐδὲν θά εἴμεθα καί οὐδὲν εἴμεθα ἄνευ καί ἐκτός τῆς Ἐκκλησίας. Τῆς ὀφείλομεν τὰ πάντα. Ἐκεῖνη μᾶς ὀφείλει οὐδέν. Κατὰ συνέπειαν δὲν εἶναι ὑποδεέστεροι ἡμῶν οἱ λαϊκοὶ ἀδελφοί, ἀφοῦ τό μέγα καί ἀγιώτατον τοῦτο προνόμιον τῆς Ἱερωσύνης, οὐδεὶς ἐξ' ἡμῶν τῶν Κληρικῶν κατέχει δικαιοματικῶς καί ἀξιωματικῶς, ἀλλὰ μᾶς ἐδόθη ὡς δῶρον καί χάρις παρὰ τοῦ συγκαταβαίνοντος καί ἐλεούντος Κυρίου τῆς Ἐκκλησίας πρὸς ὑπηρεσίαν Τῆς.

Διὰ τοῦ μυστηρίου τοῦ βαπτίσματος μετέχει ὁ πιστός τοῦ τριπλοῦ ἀξιώματος τοῦ Κυρίου. «Οὕτω καί σύ γίνῃ βασιλεύς καί ἱερεὺς καί προφήτης ἐν τῷ λουτρῷ»[13] λέγει ὁ Ἱερός Χρυσόστομος, ὁ ὁποῖος μάλιστα ἀποκαλεῖ τοὺς πιστοὺς «πλήρωμα Ἱερατικόν»[14].

Ὡστόσο ὁ ἱερός Πατήρ μετὰ σφοδρότητος ἀπορρίπτει τὴν γνώμην, κατὰ τὴν ὁποίαν ἢ διὰ τοῦ βαπτίσματος καθιερωθεῖσα γενικὴ Ἱερωσύνη τῶν πιστῶν εἶναι ἢ αὐτὴ πρὸς τὴν εἰδικὴν Ἱερωσύνην, δίδουσα εἰς τοὺς πιστοὺς δικαιώματα τὰ ὁποῖα ἀποκλειστικῶς ἀνήκουν εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τῆς Ἱεραρχίας[15]. Σκοπὸς του εἶναι νά τονισθῇ ἡ ἐνότης καί τό πνεῦμα τῆς ἀγάπης καί τῆς διακονίας, τό ὁποῖον πρέπει νά διακατέχη ὅλον τό σῶμα τῆς Ἐκκλησίας. «Εἰ οὖν ἐγώ, φησὶν, ὁ Κύριος καί ὁ Διδάσκαλος, ἔνιψα ἡμῶν τοὺς πόδας καί ὑμεῖς ἀλλήλους ὀφείλετε νίπτειν... Αὐτός διδάσκαλος ὁ Κύριος, ὑμεῖς δὲ ἀλλήλων ὁμόδουλοι ... Ποῦ νῦν οἱ διαπτύοντες τοὺς ὁμοδούλους; Ποῦ νῦν οἱ τὰς τιμὰς ἀπαιτοῦντες; Τοῦ προδότου τοὺς πόδας ὁ Χριστός ἔνιψε ... καί σύ μεγαφρονεῖς καί τὰς ὀφρῦς ἀνασπᾶς;»[16]

Εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ὡς γνωστόν, καί αὐτός ὁ Ἐπίσκοπος διάκονος πάντων εἶναι, κατὰ τό πρότυπον τοῦ Χριστοῦ, ὁ ὁποῖος «οὐκ ἦλθε διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι καί δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν».[17]

Μᾶς ἐκπαιδεύει δι' ὅλων τούτων νά ὁμοιάσωμεν πρὸς τὴν κεφαλὴν ὅλα τὰ μέλη, ὅπως σοφῶς διαπιστώνει ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Νύσσης: «...παιδεύει τοίνυν διὰ τούτων ὁ λόγος ἡμᾶς, ὅπερ ἐστὶν ἡ κεφαλὴ κατὰ τὴν φύσιν, τοῦτο καί τὰ καθ' ἕκαστον γίνεσθαι μέλη, ἵνα πρὸς τὴν κεφαλὴν οἰκείως ἔχη ἡμεῖς δὲ ἐσμέν τὰ μέλη, οἱ εἰς τό σῶμα τοῦ Χριστοῦ συντελοῦντες».[18]

Καί ὅπως εἰς τό πρόσωπον τοῦ Χριστοῦ συναντῶνται καί ἐνοῦνται ἀτρέπτως, ἀναλλοιώτως, ἀσυγχύτως καί ἀδιαιρέτως αἱ δύο φύσεις Του, ἡ θεία καί ἡ ἀνθρωπίνη, οὕτω, καί ἐν τῷ σώματι τοῦ Χριστοῦ, τῷ σώματι τῆς Ἐκκλησίας, συναντᾶται τό θεῖον καί τό ἀνθρώπινον, ὁ Χριστός καί ὁ ἀνθρώπος. Καί διὰ τοῦ Χριστοῦ κοινωνοῦμε μετὰ τῆς ἁγίας Τριάδος.

Εἰς αὐτό τό εὐλογημένον σῶμα, τοῦ ὁποῖου Σωτὴρ εἶναι ὁ Χριστός[19], ἀνήκει ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος αἰσθάνεται συνδεδεμένος μετὰ τῶν ὑπολοίπων μελῶν. Διότι, ὅπως λέγει ὁ ἱερός Χρυσόστομος, «εἰ δὲ μηδὲν κοινόν ἔχεις πρὸς τό μέλος σου, οὐδέ πρὸς τὸν ἀδελφόν σου ἔχεις τι κοινόν, οὐδέ κεφαλὴν ἔχεις τὸν Χριστόν».[20]

Εἰς αὐτὴν τὴν κοινωνίαν τῆς ἀγάπης καταλύονται καί ἐξουδετερώνονται αἱ φυλετικά καί κοινωνικά διακρίσεις. Σβέννεται τὰ ἀνταγωνιστικά πάθη. «Ὁ γάρ γέρον καί ὁ νέος, ὁ πένης καί ὁ πλούσιος, ὁ παῖς καί ὁ ἔφηβος, ἡ γυνὴ καί ὁ ἀνὴρ καί πᾶσα ψυχὴ ἔν τι, γίνεται» διὰ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, τό ὁποῖον ἐδόθη εἰς τὴν Ἐκκλησίαν «ἵνα τοὺς γένει καί τρόποις διαφόροις διεστηκότας ἐνώσῃ».[21] Καί τοῦτο καθ' ἣν στιγμὴν εἰς Ἀνατολὴν καί Δύσιν,

Βορρᾶν καί Νότον, ἐκτυλίσσειται τό δράμα τοῦ συγχρόνου κόσμου· βία καί ἀντιβία, ἐκμετάλλευσις καί ἀντεκμετάλλευσις, καταπίεσις καί ἀντίδρασις.

Ἐκεῖ, ὅπου ἡ ἐκκλησιολογική συνείδησις δέν ὑφίσταται ἢ ὅπου ὑφισταμένη ἔχει ἀλλοιωθῆ, δημιουργοῦνται σοβαρά προβλήματα. Συμπερασματικῶς τονίζομεν τήν ἐν ἀγάπῃ ἰσοτιμίαν τῶν μελῶν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ σώματος, Κληρικῶν καί λαϊκῶν καί ἀνδρῶν καί γυναικῶν. Τοῦτο τό συμπέρασμα λειτουργεῖ ὡς γέφυρα μετάγουσα εἰς τήν δευτέραν παραγράφον τῆς εἰσηγήσεως, ἀφορῶσαν τόν ρόλον τῆς γυναικός ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ εἰς πρακτικόν κυρίως ἐπίπεδον.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

3. - ἄρθρον γ' τοῦ Συμβόλου τῆς Πίστεως.

4. - Α' Τιμ. γ', 16

5. - Α' Κορ. ιβ', 27.

6. - Α' Κορ. ιβ' 12-26.

7. - Ἀκολουθία τοῦ Ἁγίου Βαπτίσματος

8. - Α' Κορ. ιβ' 4-12.

9. - Ἐσπέριον τροπάριον Κυριακῆς τῆς Πεντηκοστῆς.

10. - Α' Κορ. ιβ' 28-31.

11. - Ἰ. Χρυσοστ. Εἰς τήν Ἀνάληψιν, λόγ. 2, 12. P.G. 52, 784.

12. - Ἰ. Χρυσοστ. Εἰς Α' Κορ. ὁμιλ. 30,1 61, 249 ἔξ.

13. - Ἰ. Χρυσοστ. Εἰς Β' Κορ. ὁμιλ. 3,7 P.G 61, 417 ἔξ.

14. - Ἰ. Χρυσοστ. Εἰς Φιλ. ὁμιλ. 3,4 P.G 62, 204.

15. - Ἰωάν. Χρυσοστ. εἰς Ψαλμ. 109, 1 P.G. 55, 265

16. - Ἰ. Χρυσοστ. Εἰς Ἰωάν. ὁμιλ. 71,1 P.G 59, 385 ἔξ

17. - Ματθ. κ', 28.

18. - Γρηγορίου Νύσσης: Πρός Ὀλύμπιον, Περί τελειότητος. JAEGER WERNERUS JAEGER, Gregorii Nysseni opera, τ. VIII, α', σελ. 198.

19. - Ἐφεσ. ε', 23.

20. - Ἰωάν. Χρυσοστ. Κατά Ἰουδαίων, ἔκδ. Bareille, τ. 2, σελ. 359.

21. - Ἰωάν. Χρυσοστ. Ὁμιλία εἰς Ἐφεσίους, 9,3 P.G. 62,72 καί Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον, Θεολογικόν Συνέδριον Ρόδου «Ἡ θέσις τῆς γυναικός ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καί τά περὶ χειροτονίας τῶν γυναικῶν», ἔκδ. Τέρτιος, Κατερίνη 1994, σελ. 8.